

KULTURA EDUKACJA

Kwartalnik 2010, nr 2 (76)

redakcja naukowa:
Mariola Chomczyńska-Rubacha

wydawnictwo
adam marszałek

RECENZENT TOMU
prof. dr hab. Mirosław Szymański

RADA NAUKOWA

Jerzy Hauziński (Słupsk), Miao Huashou (Chiny), Liu Jian (Chiny), Mart-Jan de Jong (Holandia), Stanisław Juszczyk (Katowice), Daniel Kawa (Toruń), Mike Keen (USA), Jerzy Krzyszkowski (Łódź), Jvan Kusy (Słowacja), Joanna Marszałek-Kawa (Toruń), Tadeusz Lewowicki (Warszawa), Josef Malach (Czechy), Maria Mendel (Gdańsk), Janusz Mucha (Kraków), Pavol Odaloš (Słowacja), Jarosław Piątek (Szczecin), Donald Pienkos (USA), Renata Podgórzeńska (Szczecin), Bronisław Siemieniecki (Toruń), Marzena Sobczak-Michałowska (Bydgoszcz), Włodzimierz Sperański (Rosja), Klaus-Heinrich Standke (Niemcy), Konrad W. Studnicki-Gizbert (Kanada), Tomasz Szlendak (Toruń), Pál Tamás (Węgry), Petr Worel (Czechy)

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Ryszard Borowicz – redaktor naczelny
Marek Chamot, Agnieszka Jeran, Arkadiusz Karwacki, Włodzimierz Tyburski

SEKRETARZE

Justyna Brylewska, Joanna Piechowiak-Lamparska

TŁUMACZENIE

Sylwia Białucha

REDAKCJA TECHNICZNA

Iwona Banasiak

Współpraca wydawnicza Uniwersytetu Mikołaja Kopernika
i Wydawnictwa Adam Marszałek

Współpraca wydawnicza Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy
i Wydawnictwa Adam Marszałek

Publikacja dofinansowana przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

© Copyright by Wydawnictwo Adam Marszałek

Toruń 2010

ISSN 1230-266X

Prenumeratę instytucjonalną można zamawiać w oddziałach firmy Kolporter S.A. na terenie całego kraju.
Informacje pod numerem infolinii 0801-205-555 lub na stronie internetowej
<http://www.kolporter-spolka-akcyjna.com.pl/prenumerata.asp>

Redakcja kwartalnika „Kultura i Edukacja”, ul. Lubicka 44, 87-100 Toruń, tel. 56 660 81 60, 664 22 35,
664 22 36 w. 25, e-mail: justyna@marszalek.com.pl; kie@marszalek.com.pl
Wydawnictwo Adam Marszałek, ul. Lubicka 44, 87-100 Toruń, tel./fax 56 648 50 70
Internet: <http://www.marszalek.com.pl>, e-mail: info@marszalek.com.pl
Drukarnia nr 2, ul. Warszawska 52, 87-148 Łysomice, tel. 56 678 34 78

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY–STUDIA

- MARIOŁA CHOMCZYŃSKA-RUBACHA
Ukryty program edukacji pedagogów i nauczycieli 7
- DOROTA KLUS-STAŃSKA
Infantylny stereotyp nauczycielki wczesnej edukacji. W poszukiwaniu kontekstów i źródeł ukrytego dyskursu „naszej pani” 17
- LUCYNA KOPCIEWICZ
Matematyka powinna być interesująca? – Pytanie o efekty „krytycznego” kształcenia nauczycielek wczesnej edukacji 32
- MARIOŁA CHOMCZYŃSKA-RUBACHA
Wstępna edukacja nauczycieli w perspektywie feministycznej 46
- RAFAŁ WŁODARCZYK
Strategie władzy, taktyki emancypacji. „Ukryty program” a świadomość praktyczna w edukacji nauczycieli 60
- RENATA SZCZEPANIK
„Płeć” resocjalizacji. Typ narracji w kształceniu pedagogów resocjalizacyjnych 80
- KATARZYNA STANKIEWICZ
Ukryty program kształcenia lektorów języka polskiego jako obcego 93
- ANNA SAJDAK
Przygotowywanie do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych – niewykorzystane szanse 106
- JOANNA GÓRSKA
Szkoła na straży ładu społecznego? Rozważania nad rolą ukrytego programu 116

SABINA CZAJKOWSKA-PROKOP

*Ukryty program edukacji nauczycieli języka niemieckiego w kolegiach
nauczycielskich* 131

KOMUNIKATY–RELACJE

KRZYSZTOF J. SZMIDT

Portrety dokształcających się nauczycieli w krzywym zwierciadle typologii 148

DOROTA PAULUK

*Czego uczyć studia? O ukrytych wymiarach uniwersyteckiej edukacji
pedagogów i nauczycieli* 161

IZA DESPERAK

*Nauczyciel „dwa i pół”. Praca na dwa etaty jako treść socjalizacji do zawodu.
Ukryty program edukacji nauczycieli* 176

WANDA BARANOWSKA

*Nauczyciel „niespecjalnie – specjalny” wobec szkolnej pracy z uczniem
z ADHD* 188

KOMUNIKATY SPECJALNE

ZBIGNIEW KWIECIŃSKI

Samobójstwo pedagogiczne/didaskalogiczne 200

AGNIESZKA UNIEWSKA

Ukryty program kształcenia nauczycieli przedszkoli 203

RECENZJE–SPRAWOZDANIA

Agnieszka Uniewska: Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej

Ukryty program edukacji nauczycieli 206

Izabela Tomala-Kaźmierczak (rec.): Anthony Pratkanis, Elliot Aronson,

Wiek Propagandy. Używanie i nadużywane perswazji na co dzień 209

CONTENTS

ARTICLES–STUDIES

- MARIOLA CHOMCZYŃSKA - RUBACHA
Hidden Curriculum in the Research on Teachers Education 7
- DOROTA KLUS - STAŃSKA
*Infantilization Stereotype of an Early Education Female Teacher. In the Search
of Contexts and Sources of „our teacher’s” Hidden Discourse* 17
- LUCYNA KOPCIEWICZ
*Should Mathematics Be Interesting? – Question about the Effects of “critical”
Education of Early Education Female Teachers* 32
- MARIOLA CHOMCZYŃSKA - RUBACHA
Early Teacher Education from the Feminist Perspective 46
- RAFAŁ WŁODARCZYK
*Authority Strategy, Emancipation Tactics. “Hidden Curriculum” and Practical
Consciousness in Teacher Education* 60
- RENATA SZCZEPANIK
*“Gender” of Rehabilitation. Type of Narration in Academic Education
of Rehabilitation Staff* 80
- KATARZYNA STANKIEWICZ
Hidden Curriculum in Education of Polish Language Teachers as a Foreign Language . . . 93
- ANNA SAJDAK
Preparation of Vocational Teachers – Missed Opportunities 106
- JOANNA GÓRSKA
School as a Guard of Social Order? Reflections on the Role of Hidden Curriculum 116

SABINA CZAJKOWSKA-PROKOP <i>Hidden Curriculum of German Language Teachers' Education in Teacher Training Colleges</i>	131

COMMUNICATES-RELATIONS

KRZYSZTOF J. SZMIDT <i>"Distorting Mirror" of Teachers Training Additionally</i>	148

DOROTA PAULUK <i>What Does Studying Teach? About Hidden Curriculum in the Teachers and Pedagogues University Education Process</i>	161

IZA DESPERAK <i>Teacher „two and a half”. Multiworking (Double-Shift) as a Part of Socialization of Teachers. Hidden Curriculum in their Professional Training</i>	176

WANDA BARANOWSKA <i>"Not especially –special" Teacher towards Working with Students with ADHD</i>	188

SPECIAL COMMUNICATES

ZBIGNIEW KWIECIŃSKI <i>Pedagogical Suicide</i>	200

AGNIESZKA UNIEWSKA <i>Hidden Curriculum of Kindergarten Teachers</i>	203

REVIEWS-REPORTS

Agnieszka Uniewska: Report from Nationwide Scientific Conference: <i>Hidden Curriculum in Teachers Education</i>	206

Izabela Tomala-Kaźmierczak (rev.): Anthony Pratkanis, Elliot Aronson, <i>Propagadna Century. Use and Overuse of Persuasion in Everyday Life</i>	216